

KOMUNIKAT PRASOWY nr 119/22

Luksemburg, dnia 7 lipca 2022 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-576/20 | Pensionsversicherungsanstalt (Okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka za granicą)

Okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka ukończone w innych państwach członkowskich powinny zostać uwzględnione do celów obliczenia świadczenia emerytalnego

Trybunał Sprawiedliwości potwierdził swoje orzecznictwo, zgodnie z którym państwo członkowskie będące dłużnikiem świadczenia, w którym to wyłącznie państwie beneficjentka pracowała i opłacała składki z wyjątkiem określonego czasu, kiedy to przeniosła miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego, w którym to czasie i państwie poświęciła się wychowywaniu dzieci, powinno uwzględnić te okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka

CC, po okresie wykonywania pracy na własny rachunek w Austrii, w listopadzie 1987 r. zamieszkała w Belgii, gdzie urodziła dwoje dzieci, odpowiednio w dniu 5 grudnia 1987 r. i w dniu 23 lutego 1990 r. Od chwili urodzenia pierwszego dziecka poświęciła się wychowywaniu dzieci, nie będąc zatrudniona, nie nabywając okresów ubezpieczenia i nie pobierając świadczeń z tytułu ich wychowywania. To samo dotyczy jej pobytu na Węgrzech w grudniu 1991 r.

Po powrocie do Austrii w lutym 1993 r. CC przez 13 miesięcy nadal wychowywała dzieci; w tym czasie była objęta obowiązkowym ubezpieczeniem i opłacała składki w ramach austriackiego systemu zabezpieczenia społecznego. Następnie pracowała i opłacała składki w tym państwie członkowskim aż do odejścia na emeryturę.

Gdy złożyła wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego, austriacki zakład ubezpieczeń emerytalno-rentowych przyznał jej to prawo decyzją z dnia 29 grudnia 2017 r. Okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka ukończone w Austrii zostały uznane za równorzędne z okresami zatrudnienia i uwzględnione do celów obliczenia wysokości emerytury. Natomiast okresy ukończone w Belgii i na Węgrzech nie zostały uwzględnione.

CC zaskarżyła tę decyzję, podnosząc, że okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka ukończone w innych państwach członkowskich należy uznać za równorzędne z okresami ubezpieczenia, a to na podstawie art. 21 TFUE, który ustanawia prawo do swobodnego przemieszczania się obywateli Unii, ponieważ pracowała ona i była objęta austriackim systemem zabezpieczenia społecznego przed tymi okresami i po nich.

Wniesiona przez CC apelacja została oddalona, zatem wniosła ona skargę rewizyjną do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria). Powiąwszy wątpliwości co do uwzględniania okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka ukończonych w innych państwach członkowskich do celów obliczenia świadczenia emerytalnego, sąd ten

zwrócił się Trybunału o dokonanie wykładni przepisu prawa wtórnego Unii¹ mającego zastosowanie w sprawie *ratione temporis*. Zdaniem tego sądu nie można wykluczyć, że przepis ten reguluje w sposób wyłączny warunki takiego uwzględnienia, a CC ich nie spełnia: w chwili, gdy rozpoczął się pierwszy okres przeznaczony na wychowywanie dziecka, nie wykonywała ona w Austrii pracy najemnej lub pracy na własny rachunek.

W swoim wyroku Trybunał orzekł, że przepis ten nie ma charakteru wyłącznego, jeżeli chodzi o uwzględnienie okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka ukończonych przez tę samą osobę w różnych państwach członkowskich i potwierdził, że w omawianej sprawie okresy te należy uwzględnić na podstawie art. 21 TFUE.

Ocena Trybunału

W pierwszej kolejności Trybunał stwierdził, że 44 rozporządzenia nr 987/2009 – w świetle brzmienia tego przepisu, kontekstu, w jaki się on wpisuje, oraz celów uregulowania, którego część stanowi – należy interpretować w ten sposób, że nie reguluje on w sposób wyłączny kwestii uwzględniania okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka ukończonych przez tę samą osobę w różnych państwach członkowskich.

Jeżeli chodzi o brzmienie tego przepisu, Trybunał wskazał, że nie wskazuje on wyraźnie, czy uwzględnianie wspomnianych okresów reguluje w sposób wyłączny oraz że, o ile przepis ten stanowi kodyfikację jego orzecznictwa w tej kwestii², o tyle w dniu jego wejścia wyrok *Reichel-Albert*³ nie został jeszcze ogłoszony, a zatem wnioski płynące z tego ostatniego wyroku nie mogły zostać uwzględnione, do celów ich ewentualnej kodyfikacji, przy przyjmowaniu rozporządzenia nr 987/2009.

Jeżeli chodzi o kontekst, w który wpisuje się art. 44 rozporządzenia nr 987/2009, Trybunał – powołując się na tytuł i rozdział rozporządzenia, w którym artykuł ten figuruje – uściślił, że przepis ten ustanawia dodatkową zasadę umożliwiającą zwiększenie prawdopodobieństwa, że zainteresowane osoby uzyskają pełne uwzględnienie okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka, a tym samym zapobieżenie – na ile to możliwe – temu, że tak się nie stanie.

Jeżeli chodzi o cel rozporządzenia nr 987/2009, to wykładnia, zgodnie z którą art. 44 rozporządzenia nr 987/2009 reguluje uwzględnienie okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka ukończonych w różnych państwach członkowskich w sposób wyłączny, oznaczałaby, że **państwo członkowskie będące dłużnikiem świadczenia emerytalnego danej osoby, w którym to wyłącznie państwie osoba ta pracowała i opłacała składki z**

¹ Chodzi o art. 44 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2009, L 284, s. 1 i sprostowanie Dz.U. 2018, L 54, s. 18). Rzeczony art. 44, zatytułowany „Uwzględnianie okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka”, przewiduje w ust. 2, że w przypadku gdy w ustawodawstwie państwa członkowskiego, które jest państwem właściwym na podstawie tytułu II rozporządzenia nr 883/2004, nie bierze się pod uwagę okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka, instytucją odpowiedzialną za uwzględnienie tego okresu jako okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka na podstawie stosowanego przez siebie ustawodawstwa – tak jakby dziecko było wychowywane na terytorium danego państwa członkowskiego – pozostaje instytucja państwa członkowskiego, którego ustawodawstwu zainteresowany podlegał zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia nr 883/2004 ze względu na wykonywanie pracy najemnej lub pracy na własny rachunek w chwili, gdy na podstawie tego ustawodawstwa zaczęto uwzględniać okres przeznaczony na wychowywanie danego dziecka.

² Wyrokami z dnia 23 listopada 2000 r., *Elsen* (C-135/99) i z dnia 7 lutego 2002 r., *Kauer* (C-28/00, zob. także komunikat prasowy nr 13/02), Trybunał ustanowił test „ścisłego związku” lub „wystarczającego związku” między okresami ubezpieczenia ukończonymi ze względu na wykonywanie działalności zawodowej w państwie członkowskim, od którego dana osoba domaga się świadczenia emerytalnego, a okresami przeznaczonymi na wychowywanie dziecka, ukończonymi przez tę osobę w innym państwie członkowskim. Trybunał orzekł, że okoliczność, że osoby te, które pracowały wyłącznie w państwie członkowskim będącym dłużnikiem ich świadczenia emerytalnego, w chwili narodzin ich dziecka wykonywały pracę najemną na terytorium tego państwa członkowskiego, pozwalała na wykazanie takiego ścisłego lub wystarczającego związku, oraz że w związku z tym do uwzględniania okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka, ukończonych w innych państwach członkowskich, na potrzeby przyznania takiego świadczenia emerytalnego, zastosowanie miało ustawodawstwo rzeczono państwa członkowskiego.

³ Wyrokiem z dnia 19 lipca 2012 r., *Reichel-Albert* (C-522/10), Trybunał orzekł, że art. 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nakłada on na właściwą instytucję pierwszego państwa członkowskiego obowiązek uwzględnienia, dla celów przyznania emerytury, okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka, ukończonych w drugim państwie członkowskim, tak jak gdyby okresy te zostały ukończone na jego terytorium krajowym, w przypadku osoby, która wykonywała działalność zawodową wyłącznie w tym pierwszym państwie członkowskim i która w chwili narodzin dzieci tymczasowo przestała pracować i ze względów czysto rodzinnych przeniósła miejsce zamieszkania do drugiego państwa członkowskiego.

wyjątkiem określonego czasu, kiedy to przeniosła miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego, w którym to czasie i państwie poświęciła się wychowywaniu dzieci, uzyskałoby możliwość odmowy uwzględnienia okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka ukończonych przez tę osobę w innym państwie członkowskim, a tym samym postawienia jej w niekorzystnej sytuacji wyłącznie z tego powodu, że skorzystała ona z prawa do swobodnego przemieszczania się. Taka wykładnia byłaby zatem sprzeczna z celami rozporządzenia nr 987/2009, w szczególności jeśli chodzi o cel polegający na zapewnieniu poszanowania zasady swobodnego przemieszczania się, ustanowionej w art. 21 TFUE i w związku z tym zagrażałaby skuteczności (effet utile) art. 44 tego rozporządzenia.

W drugiej kolejności Trybunał orzekł, że na potrzeby zapewnienia poszanowania tej zasady wnioski płynące z wyroku Reichel-Albert przekładają się na sytuację taką jak w sprawie w postępowaniu głównym, w której zainteresowana osoba nie spełnia warunku wykonywania pracy najemnej lub pracy na własny rachunek, którego spełnienia wymaga ten przepis, aby uzyskać, do celów przyznania świadczenia emerytalnego, uwzględnienie przez państwo członkowskie będące dłużnikiem tego świadczenia okresów wychowywania dziecka ukończonych w innych państwach członkowskich. W związku z tym rzucone państwo członkowskie powinno uwzględnić te okresy na podstawie art. 21 TFUE, jeżeli osoba ta pracowała i opłacała składki wyłącznie w tym państwie członkowskim z wyjątkiem określonego czasu, kiedy to przeniosła miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego, w którym to czasie i państwie ukończyła wspomniane okresy.

Trybunał stwierdził zatem, że podobnie jak w sytuacji rozpatrywanej w wyroku Reichel-Albert, **istnieje wystarczający związek między okresami przeznaczonymi na wychowywanie dziecka ukończonymi przez CC za granicą a okresami ubezpieczenia ukończonymi w związku z wykonywaniem działalności zawodowej w Austrii. W związku z tym należy ustawodawstwo tego państwa członkowskiego powinno mieć zastosowanie do celów uwzględnienia i zaliczenia tych okresów w celu przyznania świadczenia emerytalnego przez to państwo członkowskie**

Gdyby CC nie opuściła Austrii, okresy przeznaczone na wychowywanie dziecka zostałyby uwzględnione do celów obliczenia jej austriackiego świadczenia emerytalnego. Tym samym, podobnie jak w przypadku zainteresowanej w sprawie zakończonej wyrokiem Reichel-Albert, jedynym powodem jej niekorzystnego traktowania jest skorzystanie przez nią z przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się, co jest sprzeczne z art. 21 TFUE.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

